

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา
โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
The Role of Local Administrative Organizations in Enhancing the Quality of
Life for the Elderly: A Case Study of the Elderly School, Wang Sapung
Municipality, Wang Sapung District, Loei Province

มนตรี คำวัน¹
Montri Khamwan¹

Received: May 22, 2025
Revised: June 19, 2025
Accepted: June 30, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นมาของโรงเรียนผู้สูงอายุ 2) ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ และ 3) ศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ เทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม กรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุสมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุ เทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้สูงอายุ เริ่มต้นโดยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและตั้งเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุ แบ่งหลักสูตรการเรียนออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง มีครูใหญ่ทำงานร่วมกับผู้ช่วยครูใหญ่ในการบริหารโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการสร้างกฎระเบียบและข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน จัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในท้องถิ่น มีคณะที่ปรึกษาจากผู้บริหารของเทศบาลเมืองวังสะพุง และจากหน่วยงานภายนอก มีการทำงานร่วมกับเครือข่ายภายนอก โดยร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเลย โรงพยาบาลวังสะพุง และมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ให้ความรู้เรื่องสิทธิในการรักษาพยาบาล จัดกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพและการออกกำลังกายของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมสุขภาพจิตผ่านกิจกรรมนันทนาการ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม ส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ด้านหัตถกรรม ศิลปะ วัฒนธรรม การเกษตร สมุนไพร เพื่ออนุรักษ์และสืบทอด

¹ อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

E-mail : teachermotri1990@gmail.com, Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University.

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลเมืองวังสะพุงมีการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: โรงเรียนผู้สูงอายุ, ปกครองส่วนท้องถิ่น, ผู้สูงอายุ, เทศบาลเมืองวังสะพุง

Abstract

This research aims to 1) study the historical background of the Elderly School, 2) investigate the operational processes of the Elderly School, and 3) analyze the role of local administrative organizations in supporting the social development of the elderly in Wang Saphung Municipality, Wang Saphung District, Loei Province. The sample group consisted of 40 participants, including administrators, public health and environmental officers, social welfare officers, executive committee members of the Elderly Club, and the members of the Elderly School in Wang Saphung Municipality, Wang Saphung District, Loei Province. Purposive sampling was employed as the sampling method, and the primary research instrument was an interview.

The research findings indicate that the Elderly School of Wang Saphung Municipality was established to promote lifelong learning for the elder persons. The school was initially founded as the Life Quality Development Center for older persons, and later renovated into the elderly school. The curriculum is structured into three levels: beginner, intermediate, and advanced. The school is managed by a principal in collaboration with an assistant principal. In the administration of the Elderly School, regulations and mutual agreements were made for the members to live together, along with shared responsibility. Various activities were organized to promote health and enhance the quality of life for the local elderly. There are advisory committee, comprising administrators from Wang Saphung Municipality and external agencies working together with external networks in cooperation with the Loei Provincial Office of Social Development and Human Security, Wang Saphung Hospital, and Loei Rajabhat University to provide education on healthcare rights and organize continuous health promotion and physical exercise activities for the elderly. Mental well-being is fostered through recreational activities, while each of the elderly is encouraged to create valuable things for their community and society, as well as promote the transmission of elderly wisdom in areas such as handicrafts, arts, culture, agriculture, and herbal medicine to preserve and pass on local knowledge. Wang Saphung Municipality allocates resources including budget, personnel, and facilities to support the teaching and learning activities of the Elderly School.

Keywords: the elderly school, the local administration organization, the elderly,
Wang Sapung Municipality

ความเป็นมาและความสำคัญ

การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตยซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง จะเห็นได้ว่า รัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐนั้นย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมายในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความสุข ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต (Well Being) อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (National Security) แต่ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินการที่อาจจะไม่สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (Budget) และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ เมื่อเป็นดังนี้ การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น (ชูวงศ์ ฉายะบุตร : 2539) จากแนวคิดเรื่องการปกครองท้องถิ่นทำให้ทราบถึงความสำคัญของการปกครองที่ส่วนกลางได้กระจายอำนาจการปกครองไปให้หน่วยงานท้องถิ่นให้ดูแลปกครองรวมทั้งบริการประชาชนในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐบาลในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การปกครองท้องถิ่นคือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนรู้จักท้องถิ่นการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย แบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการกระจายอำนาจ สามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและการบริหารของประเทศในอนาคต และทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

โรงเรียนผู้สูงอายุดำเนินการภายใต้แนวคิดการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ พัฒนาทักษะในการดูแลตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า “ผู้สูงอายุมีคุณค่าและมีศักยภาพ ควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้สังคม และส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้สูงอายุ โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุ สารการเรียนรู้จะต้องทำให้ผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตปัจจุบัน เพิ่มโอกาสในการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน” โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นรูปแบบหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ จะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่จำเป็น โดยวิทยาการจิตอาสาหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจะได้แสดงศักยภาพ โดยการถ่ายทอดภูมิความรู้ ประสบการณ์ที่สั่งสมแก่บุคคลอื่น เพื่อสืบสานภูมิปัญญาให้คงคุณค่า

กับชุมชน โรงเรียนผู้สูงอายุหลายแห่ง ตั้งขึ้นโดยใช้อาคารเรียนเก่าของโรงเรียนที่เลิกกิจการ หรือตั้งอยู่ใน
ชมรมผู้สูงอายุภายในวัด บางแห่งใช้บ้านของผู้ริเริ่มก่อตั้งเป็นสถานที่ดำเนินการ การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ
ในระยะแรกอาจเป็นเพียงเพื่อการรวมกลุ่มพบปะพูดคุยกัน แล้วจึงค่อยๆ มีรูปแบบชัดเจนขึ้น มีกิจกรรมที่
หลากหลายตามความต้องการของผู้สูงอายุ หรืออาจเป็นการขยายกิจกรรมจากที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว
เช่น ศูนย์บริการทางสังคมแบบมีส่วนร่วม (ศาลาสว่างสุข) ศูนย์สามวัย ธนาคารความดี เป็นต้น โรงเรียน
ผู้สูงอายุสามารถมีรูปแบบและกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ ความต้องการของ
ผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ จะกำหนดตารางกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ไว้ชัดเจน
ระยะเวลาเปิดเรียนอาจเป็นตลอดปี หรือเปิดเป็นช่วงเวลาตามหลักสูตรที่จัดอบรม ส่วนใหญ่จะจัดกิจกรรม
สัปดาห์ละ 1 วัน (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของชีวิต : 2559)

ในปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้พื้นที่จังหวัดเลยมีแนวโน้มเดียวกันใน
ระดับประเทศ ในขณะเดียวกันจำนวนผู้สูงอายุติดบ้านที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และ
ผู้สูงอายุติดเตียงที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้มีมากขึ้นตามไปด้วย ผู้สูงอายุที่ต้องดูแลช่วยเหลือตัวเองได้น้อยยิ่ง
ต้องให้ความสำคัญ และต้องเอาใจใส่สังเกตทั้งเรื่องสุขภาพร่างกายและสุขภาพใจ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพ
ชีวิตที่ดี สมาชิกในครอบครัวต้องเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ รวมไปถึงการดูแลอย่างถูกต้องและ
เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด จึงมีหน้าที่ในการ
ดูแลและบริการผู้สูงอายุซึ่งเป็นประชากรที่มีเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการ
จัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองมีอำนาจหน้าที่ตาม
กฎหมายสำคัญ 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและ
ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อที่ 10 ระบุว่า การสังคมสงเคราะห์ และการ
พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้พิการ (โกวิท พวงงาม : 2555) จากความสำคัญของการ
ปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลและความสำคัญของการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งของ
เทศบาลที่จะต้องส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับ การพัฒนาเพื่อก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ เทศบาล
เมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ได้มีการจัดกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ตลอดชีวิตการจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กิจกรรมของโรงเรียน
ผู้สูงอายุเป็นเรื่องที่ผู้สูงอายุสนใจ และมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่
จำเป็นต่อผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยกระบวนการ
โรงเรียนผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในระดับเทศบาลเมืองอันจะทำให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนา
สังคมผู้สูงอายุ และทราบถึงที่มาและความสำคัญของโรงเรียนผู้สูงอายุที่เป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนา
สังคมผู้สูงอายุซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
3. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ
เทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความเป็นมา การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย และศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ของการวิจัยนี้เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling Technique) โดยคำนึงถึงความหลากหลายของประชากรเป็นหลัก เพื่อจะได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมที่สุดตรงตามความมุ่งหมายของการวิจัยโดยสัมภาษณ์ข้อมูลจากจากผู้บริหาร เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม ของเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย กรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุและผู้สูงอายุสมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

เทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

มีนาคม 2567 – เดือนกันยายน 2568

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling Technique) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมที่สุดตรงตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 40 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาลเมืองวังสะพุง จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม จำนวน 2 คน กรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 4 คน และผู้สูงอายุสมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย จำนวน 30 คน เพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยกระบวนการโรงเรียนผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

2. วิธีการศึกษาวิจัย

2.1 การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ได้แก่ เอกสารราชการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความวิชาการ วารสาร และเว็บไซต์ต่างๆ

2.2 การสัมภาษณ์ (Interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูลประสบการณ์ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ดังนี้

1) กำหนดแบบสัมภาษณ์ โดยได้มาจากการประมวลความรู้จากเอกสารราชการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความวิชาการ วารสาร และจากคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

2) การตั้งคำถามเป็นการตั้งคำถามให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แต่ละกลุ่ม

3) การเก็บรวบรวมใช้การถอดความจากการจดบันทึก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และการศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร (Document Analysis) เพื่อมุ่งอธิบายบทบาทของเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยกระบวนการโรงเรียนผู้สูงอายุ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสมุดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ และแบบสัมภาษณ์เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ความเป็นมาของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง

ด้านที่ 2 การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง

ด้านที่ 3 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการพัฒนาสังคม

ผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองวังสะพุง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ โดยการใช้การวิเคราะห์เนื้อหาอธิบายเชิงพรรณนา แล้วนำข้อมูลมาอธิบายเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเน้นการพรรณนา เพื่อได้ข้อมูลการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยกระบวนการโรงเรียนผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความเป็นมาของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
2. ทราบถึงการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
3. ทราบถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

ผลการวิจัย

1. ความเป็นมาของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

1.1 การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงมีการรวมกลุ่มโดยเริ่มจากการประชุมเพื่อหารือและวางแผนการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2558 โดยได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองวังสะพุง แต่เนื่องจากงบประมาณที่มีไม่เพียงพอ จึงมีการจัดทำผ้าป่าเพื่อระดมทุนเพิ่มเติมจนในที่สุดโรงเรียนผู้สูงอายุได้ถูกก่อตั้งขึ้นในปีพ.ศ. 2558 อย่างไม่เป็นทางการ ต่อมา มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการในปีพ.ศ. 2561 โดยโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงอยู่ภายใต้ศูนย์พัฒนาชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้โรงเรียนเป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการนันทนาการ ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

ด้านอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสังคม ด้านศาสนาและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณี และ ด้านการศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุให้กับกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกัน สร้างเครือข่ายหรือกลุ่มผู้สูงอายุในท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต สร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชนโดยอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ส่งเสริมการเป็นสังคมเอื้ออาทรให้ผู้สูงอายุใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ และความร่วมมือจากชุมชน โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงจึงเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ช่วยพัฒนาสังคมผู้สูงอายุให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณภาพและมีความสุขในช่วงปัจฉิมวัย โดยมีการแบ่งหลักสูตรการเรียนออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง มีจำนวนชั่วโมงเรียนที่แตกต่างกันคือ ระดับต้น 60 ชั่วโมง ระดับกลาง 90 ชั่วโมง และระดับสูง 120 ชั่วโมง การจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับจะมีการมอบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้เรียนเพื่อเป็นการรับรองความรู้และทักษะที่ได้รับ โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงมีวิสัยทัศน์คือ "มุ่งสู่ความเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณค่า ไม่เป็นปัญหาของสังคม อุดมความสุขอย่างยั่งยืน" มีคำขวัญ และ ปรัชญา คือ "อยู่อย่างมีคุณค่า ชราอย่างมีศักดิ์ศรี สุขภาพดีตลอดชีวิต" สีของโรงเรียน คือ สีเขียว กับ สีม่วง

1.2 การคัดเลือกผู้นำโรงเรียนผู้สูงอายุ

กระบวนการคัดเลือกผู้นำโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงจะมีการคัดเลือกครูใหญ่หรือประธานของโรงเรียนผู้สูงอายุ มีกระบวนการเลือกโดยจะพิจารณาจากประสบการณ์ ประกอบด้วย วุฒิภาวะ วุฒิการศึกษา โดยมีกระบวนการในการคัดเลือก ประกอบด้วย การเลือกตั้งโดยสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของโรงเรียนมีสิทธิ์เสนอชื่อและลงคะแนนเสียง การแต่งตั้งโดยคณะกรรมการโรงเรียนเปิดรับสมัครจากผู้สนใจและมีความเหมาะสม การเสนอชื่อโดยกลุ่มสมาชิกหลัก กลุ่มผู้ก่อตั้งหรือสมาชิกหลักของโรงเรียนเสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสม

1.3 การคัดเลือกคณะกรรมการและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการขับเคลื่อนกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงมีกระบวนการคัดเลือกตัวแทนของสมาชิกซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการบริหารโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยเป็นการเลือกตั้งที่มีความโปร่งใสและเป็นธรรม สมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุจะได้มีส่วนร่วมในการเสนอชื่อบุคคลที่มีความเหมาะสมที่สุดในการเป็นผู้นำและเป็นตัวแทนในการเป็นกรรมการบริหาร ซึ่งทำหน้าที่สำคัญในการวางแผนและกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียน รวมถึงการสร้างหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนผู้สูงอายุ และแนวทางในการจัดกิจกรรมที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะในชีวิตประจำวัน ในกระบวนการทำงานนี้จะมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ทำให้สมาชิกทุกคนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะมีครูใหญ่ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำหลักในการดูแลการศึกษาของนักเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งครูใหญ่จะทำงานร่วมกับผู้ช่วยครูใหญ่ในการดูแลกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับกรรมการบริหารโรงเรียนผู้สูงอายุจะต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อขับเคลื่อนการทำงานให้ประสบความสำเร็จและสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นมิตรและให้ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุ

1.4 การสร้างกติกาและข้อตกลงร่วมกันของโรงเรียนผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงมีกระบวนการสร้างกฎระเบียบและข้อตกลงการอยู่ร่วมกันของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและควมมีระเบียบสำหรับผู้เรียนที่มีอายุมากขึ้น กฎที่กำหนดขึ้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมวินัยในการเรียนรู้ โดยนักเรียนจะเข้าชั้นเรียนเดือนละ 4 ครั้ง มีกิจกรรมการเรียนการสอนทุกวันพุธ เพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอ และต่อเนื่องในกระบวนการศึกษา นอกจากนี้นักเรียนยังมีการจัดแบ่งหน้าที่ทำความสะอาดทุกสัปดาห์ เพื่อฝึกความรับผิดชอบและการดูแลสถานที่เรียนร่วมกัน การจัดกิจกรรมเช่นนี้ไม่เพียงแต่ให้ความรู้ในด้านวิชาการและยังช่วยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างความสัมพันธ์อันดีงามในชุมชน

1.5 กิจกรรมการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้สูงอายุ โดยมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในชุมชน กิจกรรมที่ดำเนินการ ประกอบด้วย การให้ความรู้เรื่องสมุนไพร ผู้สูงอายุจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น รวมถึงการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพที่ดี ความรู้เรื่องสุขภาพจิต มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิต เช่น การทำสมาธิ การฝึกสติ และการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกลุ่ม กิจกรรมทางวัฒนธรรมและกิจกรรมทางศาสนา เช่น การรำวงย้อนยุคซึ่งช่วยให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สร้างสรรค์และสนุกสนาน นอกจากนี้ยังมีการเข้าวัดฟังธรรมและปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อเสริมการสร้างจิตใจและความสงบสุข

1.6 การจัดหางบประมาณเพื่อขับเคลื่อนงานโรงเรียนผู้สูงอายุ

การจัดหางบประมาณเพื่อขับเคลื่อนงานของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง หน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนงบประมาณคือเทศบาลเมืองวังสะพุง นอกจากนี้โรงเรียนผู้สูงอายุมีวิธีการจัดหางบประมาณที่หลากหลายและจัดตั้งเป็นกองทุน โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ซึ่งเป็นหนึ่งในแหล่งสนับสนุนที่สำคัญในการส่งเสริมสุขภาพและการดูแลผู้สูงอายุในประเทศ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมผ้าป่าซึ่งเป็นประเพณีไทยที่มีจุดประสงค์เพื่อระดมทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

1.7 การตั้งที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงได้รับการสนับสนุนที่ปรึกษาจากหลากหลายภาคส่วน เช่น เจ้าอาวาสวัดในอำเภอวังสะพุง อดีตข้าราชการครู เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เกษียณอายุราชการ ครูที่เกษียณอายุราชการ นายกเทศมนตรีเมืองวังสะพุง ประธานสภาเทศบาลเมืองวังสะพุง ผู้อำนวยการกองสวัสดิการและสังคมของเทศบาลเมืองวังสะพุง

1.8 การอบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ

ในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง เป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข มีวิทยากรที่มาจากหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านการรักษาสุขภาพ ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการรักษาสุขภาพให้แข็งแรง ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าและการสื่อสารช่วยให้

ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น ด้านวัฒนธรรมและประเพณี เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุ เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่าและมีส่วนร่วมในสังคม

2. การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

2.1. การพัฒนาด้านสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงมีการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านสุขภาพร่างกายเพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรง กระฉับกระเฉง ลดความเสี่ยงจากอาการเจ็บป่วย ลดการพึ่งพาผู้อื่นของผู้สูงอายุ เช่น การยืดเหยียดกล้ามเนื้อ การออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความแข็งแรงและเสริมสร้างกล้ามเนื้อ การเต้นแอโรบิค ทำบุญตักบาตร อีกทั้งยังมีแพทย์จากโรงพยาบาลวังสะพุง เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการรับประทานอาหารอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามวัยของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

2.2 การพัฒนาด้านจิตใจของผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่ได้เข้ามาให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้มาจัดกิจกรรมบริการวิชาการในการสาธิตการทำสบู่จากสมุนไพร เจริญพรยทาน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้สูงอายุได้ฝึกทักษะใหม่ ๆ เสริมสร้างการมีคุณค่าและสามารถทำสิ่งที่มีประโยชน์ การได้เห็นผลลัพธ์จากความสามารถของตนเองทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกภูมิใจและมีความสุขจากการได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ช่วยเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดีทำให้ผู้สูงอายุไม่รู้สึกโดดเดี่ยว และมองโลกในแง่บวก

2.3 การพัฒนาด้านสังคมของผู้สูงอายุ

กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านสังคม ประกอบด้วย การสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับเพื่อนวัยเดียวกันจากการทำกิจกรรมร่วมกัน หรือการทำกิจกรรมนันทนาการ ช่วยสร้างมิตรภาพ ลดความเหงา และเพิ่มความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ส่งเสริมการช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดเครือข่ายสังคมที่แข็งแรง การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างวัย โรงเรียนผู้สูงอายุจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คนต่างวัย เช่น เยาวชน นักศึกษา หรืออาสาสมัครจากภายนอก ได้เข้ามามีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ กิจกรรมการสร้างคุณค่าและได้รับการยอมรับ การที่ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น งานอาสาสมัคร การถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม หรืองานฝีมือ ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและเป็นที่ต้องการของสังคม การสร้างบทบาทและความรับผิดชอบในกลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุมีการมอบหมายบทบาทให้สมาชิกแต่ละคน เช่น การเป็นผู้นำกิจกรรม การดูแลช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่ม

2.4. การพัฒนาด้านการปรับตัวและการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง ได้จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ โดยมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการบรรยายในหัวข้อต่าง ๆ ที่สำคัญต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอาหารบริโภคอาหารเพื่อลดความเสี่ยงต่อโรคเรื้อรัง โดยเฉพาะการลดการบริโภคน้ำตาลและอาหารหวาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันโรคเบาหวาน นอกจากนี้ ยังมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย เพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกายและช่วยป้องกันภาวะข้อเสื่อมหรือโรคกระดูกพรุน นอกเหนือจากเรื่องสุขภาพกายแล้ว แพทย์ยังให้

คำแนะนำด้านสุขภาพจิต เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตส่งเสริมให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมที่ช่วยผ่อนคลายจิตใจ

2.5 การพัฒนาทักษะอาชีพของผู้สูงอายุ

กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่จัดโดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น การสอนทำสบู่ การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ การผลิตพืชมงคล และการทำเหรียญโบราณ การเรียนรู้ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถนำไปต่อยอดเป็นอาชีพเสริมหรือสร้างธุรกิจขนาดเล็กในครัวเรือน ซึ่งก่อให้เกิดรายได้เสริม สามารถพึ่งพาตนเอง ลดภาระทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.6 การถ่ายทอดประสบการณ์ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นของผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงมีการส่งนักเรียนผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดโดยเทศบาลเมืองวังสะพุง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีทั้งการเรียนรู้วัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นโดยการไปร่วมงานวัดที่มีการจัดกิจกรรมตามประเพณี เช่น ประเพณีบุญมหาชาติ หรือบุญผะเหวด แห่กันหลอน บุญกฐิน และงานทำบุญอุทิศส่วนกุศล นอกจากนี้ยังมีการร่วมกิจกรรมการฟ้อนรำและการเต้นบาสโลบ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมประเพณี และช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปะและการแสดงออกทางวัฒนธรรมของผู้สูงอายุ

2.7 การมีส่วนร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมของผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุงได้เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ต่อชุมชนในพื้นที่และมีจิตอาสาร่วมกับชุมชน เช่น ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ในการออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ทำความสะอาดบริเวณวัด ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การจักสาน ทำอาหารบริจาคสิ่งของช่วยเหลือคนในชุมชน

2.8. การสร้างความผูกพันในโรงเรียนของผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง มีกิจกรรมการสร้างความผูกพันระหว่างผู้สูงอายุ โดยโรงเรียนผู้สูงอายุจะจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนตามความเหมาะสมเพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วม การจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ที่ดีในโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญ ประกอบด้วย กิจกรรมนันทนาการ มีการร้องเพลงและดนตรี การร้องเพลงประสานเสียง คาราโอเกะ หรือเล่นดนตรีร่วมกัน เต้นรำและรำวง เพื่อความสนุกสนานและออกกำลังกาย การเล่นเกมและกิจกรรมฝึกสมอง เช่น บิงโก หมากรุก ปริศนาอักษรไขว้ กิจกรรมพัฒนาทักษะและงานอดิเรก เช่น ถักโครเชต์ ดอกไม้ประดิษฐ์ งานเย็บปักถักร้อย การทำอาหารและขนมไทย กิจกรรมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพยืดหยุ่นของร่างกาย กิจกรรมด้านจิตอาสา และสังคม การสวดมนต์ไหว้พระ การเยี่ยมผู้ป่วย การแจกอาหารให้ผู้ยากไร้ กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายสังคมให้ผู้สูงอายุแต่ละคนได้รู้จักกันมากขึ้น กิจกรรมเล่าเรื่องประสบการณ์ชีวิตเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ กิจกรรมการไปทัศนศึกษาและท่องเที่ยว เช่น เที่ยวชมวัด พิพิธภัณฑ์ หรือสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรม

3. บทบาทของเทศบาลเมืองวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ

3.1 บทบาทของเทศบาลเมืองวังสะพุงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ

เทศบาลเมืองวังสะพุงจึงมีการกิจสำคัญในการดูแลและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยกองสวัสดิการสังคม และกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลเมืองวังสะพุง ทำหน้าที่ประสานงานและให้การสนับสนุนงานด้านต่าง ๆ ในการดำเนินงานเทศบาลได้รับการสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายพันธมิตร เช่น โรงพยาบาลวังสะพุง และหน่วยงานด้านสาธารณสุข มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย การดูแลผู้ป่วยติดเตียง มีการมอบอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง การก่อตั้งและสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับงบประมาณอุดหนุนเป็นประจำทุกปีโดยเริ่มต้นจากการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และต่อมาได้ก่อตั้งเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของผู้สูงอายุ การมอบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสวัสดิการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยเทศบาลเมืองวังสะพุงให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงบ้านเรือน รวมถึงมอบเงินสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน

3.2 บทบาทของเทศบาลเมืองวังสะพุงในการดูแลคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

เทศบาลเมืองวังสะพุง ได้ร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเลยในการจัดโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในด้านสิทธิและสวัสดิการที่ผู้สูงอายุพึงได้รับ นอกจากนี้โรงพยาบาลวังสะพุงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่โรงเรียนผู้สูงอายุเรื่องสิทธิในการรักษาพยาบาล และมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้จัดโครงการอบรมให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุให้มีความเข้าใจในสิทธิที่พึงได้รับและสามารถเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐได้อย่างถูกต้อง

3.3. บทบาทของเทศบาลเมืองวังสะพุงในการพัฒนาสุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ

เทศบาลเมืองวังสะพุงได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุเพื่อเสริมสร้างสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงพยาบาลวังสะพุง สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ มีการจัดกิจกรรมในการพัฒนาสุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพและการออกกำลังกายของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กิจกรรมออกกำลังกายที่บ้าน เช่น รำวงย้อนยุค การเต้นบาสโลบ และกิจกรรมร้องรำทำเพลง ซึ่งช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกายและส่งเสริมความสัมพันธ์ในชุมชน โครงการส่งเสริมสุขภาพจิต ผ่านกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสุข ลดภาวะซึมเศร้า และมีคุณภาพชีวิตที่ดี การตรวจสุขภาพและการดูแลโดยอาสาสมัครจากโรงพยาบาลและหน่วยงานสาธารณสุขร่วมกับเทศบาลเมืองวังสะพุงจัดตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อเฝ้าระวังโรคที่พบบ่อยและให้คำปรึกษาทางการแพทย์ เทศบาลเมืองวังสะพุงยังให้การสนับสนุนอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในการติดตามสุขภาพและให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุในชุมชน มีการลงพื้นที่เยี่ยมผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีภาวะพึ่งพิงหรือไม่สามารถเดินทางมารับบริการได้

3.4 บทบาทของเทศบาลเมืองวังสะพุงในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม

เทศบาลเมืองวังสะพุงได้จัดโครงการเพื่อนเยี่ยมเพื่อน เพื่อสื่อถึงความสัมพันธ์ที่ดีและการดูแลกันระหว่างเพื่อน เช่น เยี่ยมด้วยความห่วงใย เยี่ยมเพื่อพบปะพูดคุย การไปเยี่ยมเพื่อนเพื่อพบปะสังสรรค์ หรือใช้เวลาร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เยี่ยมเพื่อให้ความช่วยเหลือ เทศบาลเมืองวังสะพุงจัดโครงการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุเป็นประจำทุกวันโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ในวันที่ 14 เมษายน ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำของทุก ๆ ปี

3.5 บทบาทของเทศบาลเมืองวังสะพุงในการส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ

เทศบาลอำเภอเมืองวังสะพุงได้จัดกิจกรรมโครงการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการส่งต่อความรู้ ทักษะ และแนวคิดที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยแบ่งเป็นความรู้ด้านหัตถกรรม ศิลปะ วัฒนธรรม การเกษตร สมุนไพร เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะให้สมาชิกในโรงเรียนผู้สูงอายุสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ รูปแบบของโครงการถ่ายทอดภูมิปัญญาเป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น การจักสาน การตีมีด การทำพานบายศรี การเรียนรู้จากปราชญ์ชุมชนสมาชิกในโรงเรียนผู้สูงอายุและนอกโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในชุมชนมาถ่ายทอดประสบการณ์ เช่น การทำสบู่ การทำยาต้ม ยาหอม การทำเครื่องหอมสมุนไพร เป็นต้น

3.6 บทบาทของเทศบาลเมืองวังสะพุงในการส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

เทศบาลเมืองวังสะพุงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของผู้สูงอายุผ่านกิจกรรมฝึกอบรมและสอนวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่ผู้สูงอายุมีความชำนาญและถนัด เพื่อให้การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นยังคงอยู่และสามารถถ่ายทอดไปยังคนรุ่นหลังได้ ซึ่งสามารถเห็นได้จากการจัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย การทอผ้า เป็นหนึ่งในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญในชุมชนในเขตเทศบาลเมืองวังสะพุงเป็นเอกลักษณ์และสะท้อนถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น การจักสานเป็นอีกหนึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสำคัญในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยเฉพาะการใช้วัสดุจากธรรมชาติเพื่อผลิตสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ประเพณีบุญมหาชาติหรือบุญเวสเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญ ซึ่งเป็นงานบุญประเพณีที่มีความเชื่อและความสำคัญต่อชุมชนในท้องถิ่นในการรักษาวัฒนธรรมและความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา การประดิษฐ์พานบายศรีเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญในพื้นที่อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย การประดิษฐ์พานบายศรีเป็นการแสดงความเคารพและขอพรให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะในงานมงคลต่าง ๆ บุญกฐินเป็นประเพณีทางศาสนาที่สำคัญในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ซึ่งเป็นประเพณีที่จัดขึ้นในช่วงปลายฝนหรือช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน เป็นกิจกรรมที่มีการรวบรวมเงินจากชุมชนเพื่อซื้อผ้าไตรจีวรและเครื่องสังฆทานถวายพระสงฆ์ การทำบุญกฐินถือเป็นการปฏิบัติธรรมและการสะสมบุญที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในพุทธศาสนา

3.7 บทบาทของเทศบาลเมืองวังสะพุงในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาสังคม

ผู้สูงอายุ

เทศบาลเมืองวังสะพุงได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ โดยหน่วยงานที่เทศบาลเมืองวังสะพุงได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลย (พมจ.) ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดเลย มาเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้ด้านสิทธิของผู้สูงอายุรวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โรงพยาบาลวังสะพุง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล มีบทบาทในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุโดยตรง ทั้งด้านการตรวจสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ และการให้คำแนะนำด้านการแพทย์ วัดและโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวังสะพุง ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางจิตใจของผู้สูงอายุ โดยใช้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรม การนั่งสมาธิ การจัดกิจกรรมทางศาสนา และใช้สำหรับเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้เข้ามาให้การสนับสนุนในการให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ การจัดกิจกรรมนันทนาการ และการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ

3.8 บทบาทเทศบาลเมืองวังสะพุงในการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และสถานที่ในการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ

เทศบาลเมืองวังสะพุงมีบทบาทและการสนับสนุนงบประมาณให้กับชมรมผู้สูงอายุ เทศบาลเมืองวังสะพุงเป็นประจำปี ปัจจุบันชมรมผู้สูงอายุได้รับการยกระดับเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ ทำให้สามารถรับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลเมืองวังสะพุงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมได้ เช่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการสนับสนุนบุคลากร เทศบาลเมืองวังสะพุงได้ให้การสนับสนุนบุคลากรในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ และวิทยากรสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ โดยหน่วยงานหลักของเทศบาลเมืองวังสะพุงที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุคือ กองสวัสดิการสังคม และกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านการสนับสนุนสถานที่ เทศบาลเมืองวังสะพุงได้ให้การสนับสนุนห้องประชุมของเทศบาลเมืองวังสะพุงในการจัดประชุมสมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังได้ใช้สถานที่ของวัดศรีชมชื่น อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกวันพุธ เดือนละ 4 ครั้ง เพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอและต่อเนื่องในกระบวนการโรงเรียนผู้สูงอายุ

อภิปรายผล

โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองวังสะพุง จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการนันทนาการ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย อาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น สังคม ศาสนาและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณี และการศึกษา โดยมีการแบ่งหลักสูตรการเรียนออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง มีครูใหญ่ทำงานร่วมกับผู้ช่วยครูใหญ่ในการบริหารโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการสร้างกฎระเบียบและข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน จัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในชุมชน การจัดหางบประมาณเพื่อขับเคลื่อนงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลเมืองวังสะพุง การสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และมีการจัดทำผ้าป่าเพื่อระดมทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มีที่คณะที่ปรึกษาจากผู้บริหารของเทศบาล

เมืองวังสะพุง และจากหน่วยงานภายนอก การจัดกิจกรรมพัฒนาด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ มีหน่วยงานภายนอกได้เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย ให้คำแนะนำด้านสุขภาพจิต จัดกิจกรรมตามประเพณีเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม เทศบาลเมืองวังสะพุงทำหน้าที่ประสานงานและให้การสนับสนุนงานด้านต่าง ๆ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายภายนอก เริ่มต้นจากการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและก่อตั้งเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุ การดูแลคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลย โรงพยาบาลวังสะพุง และมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ให้ความรู้เรื่องสิทธิในการรักษาพยาบาล จัดกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพและการออกกำลังกายของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมสุขภาพจิตผ่านกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสุข มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม การส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ ด้านหัตถกรรม ศิลปะ วัฒนธรรม การเกษตร สมุนไพร เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ (MOU) กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ เทศบาลเมืองวังสะพุงมีการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุ สอดคล้องกับจรรยาบรรณ ทศไกร (2559) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุในชุมชน: กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุบ้านเกริน ตำบลบางกระดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารจัดการของชมรมผู้สูงอายุในชุมชนบ้านเกรินที่ดีและประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ผู้นำที่กล้าตัดสินใจมีวิสัยทัศน์ ชี้อัตถ์ มีความเสียสละ มีภาวะผู้นำ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและกระจายอำนาจในการตัดสินใจได้อย่างทั่วถึง 2) โปร่งใสและตรวจสอบได้ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ จะขาดเสียมิได้ 3) กิจกรรมมีความหลากหลายและต่อเนื่อง การบริหารจัดการชมรมจะไม่ประสบความสำเร็จได้เลยหากไม่มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและต่อเนื่องสม่ำเสมอ 4) การมีส่วนร่วมของผู้นำ คณะกรรมการ สมาชิกและคนในชุมชนเปรียบเสมือนเป็นกุญแจสำคัญในป้องกันและขจัดปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้แนวทางการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุบ้านเกริน มีคุณภาพควรมีการส่งเสริมศักยภาพในการดำเนินงานของผู้นำ คณะกรรมการให้มีความเป็นเจ้าของในการสร้างสรรค์และพัฒนาชมรมผู้สูงอายุ ควรมีการจัดสรรทางงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน ควรมีการออกแบบกิจกรรมที่มีความหลากหลายและจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอตลอดจนส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชมรมจัดขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในลำดับต่อไป สอดคล้องกับอรรวรรณ ศรีรัตนะ (2563) ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลนครนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันเทศบาลนครนนทบุรีเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ และในปี พ.ศ. 2555 มีการเปิดศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลนครนนทบุรี เพื่อให้บริการ ด้านการส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้สูงอายุโดยมีการเปิดรับสมัครสมาชิกแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ สมาชิกกิตติมศักดิ์ สมาชิกสามัญ และสมาชิกวิสามัญ เทศบาลนครนนทบุรีให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพ ส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุซึ่งมีวิทยากรจิตอาสาเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมโดยไม่รับค่าตอบแทน มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมสะอาดภายในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เทศบาลนครนนทบุรีจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง มีการใช้จ่ายเงินตามความจำเป็นโดยถือหลักกฎหมายเป็นสำคัญ การส่งเสริมสุขภาพที่ผ่านมามีทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สุขภาพแข็งแรง ผู้สูงอายุมีสังคมไม่เหงา ได้เรียนรู้สิ่งใหม่เสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต

ให้ผู้สูงอายุ นับว่าเทศบาลนครนทบุรีเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญในการจัดบริการสาธารณะแก่ผู้สูงอายุที่โดดเด่นและเป็นเลิศ และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ (2560) ศึกษาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา โรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่าบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลยายชามีบทบาทในการตั้งแต่การก่อตั้ง การสนับสนุนงบประมาณ การจัดทำหลักสูตร และบุคลากรในการสนับสนุนการทำงานของโรงเรียนผู้สูงอายุยายชา สำหรับการบริหารจัดการการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุในตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม แบ่งการบริหารจัดการในแต่ละส่วนดังนี้ 1). บุคลากรนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยายชา เป็นผู้ริเริ่มงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ และวางแผนขับเคลื่อนงาน กำหนดครูผู้สอน คณะกรรมการที่ปรึกษาและสนับสนุน ร่วมกับผู้นำชุมชน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้แทนจากหน่วยงานภาคีต่าง ๆ 2). งบประมาณ ที่ใช้ในการดำเนินงานได้รับการสนับสนุนจาก กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลยายชา 3). การดำเนินงานและการบริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ เน้นในเรื่องการมีส่วนร่วมของนักเรียน ตั้งแต่กระบวนการคิด การกำหนดกิจกรรม และการตัดสินใจ และการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงานภายนอกทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน 4). การดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุในตำบลยายชา จะปรากฏในรูปแบบของการประชุมเพื่อปรึกษาหารือร่วมกันอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อร่วมกันออกแบบและกำหนดลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงติดตามผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ 5). หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้สูงอายุ การจัดและวางแผนกระบวนการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการวางแผนและพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อความศรัทธา และสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องในการจัดทำและวางแผนหลักสูตรของโรงเรียนผู้สูงอายุในตำบลยายชา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1) การพัฒนาสังคมผู้สูงอายุเป็นหนึ่งในภารกิจสำคัญขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น บุคลากรของหน่วยงานท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่น
- 2) ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน มีการออกแบบกิจกรรมที่มีความหลากหลายและจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอตลอดจนส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารจัดการสังคมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) เทศบาลเมืองวังสะพุง ควรมีการวางแผนขับเคลื่อนงาน กำหนดครูผู้สอน คณะกรรมการที่ปรึกษาและสนับสนุนร่วมกับผู้นำชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่นและท้องถิ่น และผู้แทนจากหน่วยงานภาคีต่าง ๆ
- 4) การดำเนินงานและการบริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน ตั้งแต่กระบวนการคิด การกำหนดกิจกรรม การตัดสินใจ และการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงานภายนอกทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

5) ควรมีระบบการดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุในรูปแบบของการประชุมเพื่อปรึกษาหารือร่วมกัน ร่วมกันออกแบบและกำหนดลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงติดตามผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

6) ควรควรมีการวางแผนกระบวนการจัดทำหลักสูตรการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อความศรัทธา และสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1) ศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย

2) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค การดำเนินการดูแลผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ศึกษาการกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุระดับชาติเพื่อการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของชีวิต. (2559). *คู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ.

โกวิท พวงงาม. (2555). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: วิญญูชน

จิราวรรณ ทศไกร. (2559). *แนวทางการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุในชุมชน: กรณีศึกษา ชมรมผู้สูงอายุ บ้านเกริน ตำบลบางกระดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี*. พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ ประพันธ์

ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2518). *การบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐินี ศุภนิมิตศิริ. (2563). *ศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในโรงเรียน ผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลยายชา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)*. สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2535). *การปกครองท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อรรณ ศรีรัตน์. (2563). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลนครนทบุรี (วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)*. สาขาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.